

**ผลการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาต่อความรู้
และคุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล**

นางสาว ธัญญมล สุริยาไมตรีสุข

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-428-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF TEACHING THE NURSING CARE OF MOTHER IN LABOR
USING CASE STUDIES ON KNOWLEDGE AND QUALITY OF
MATERNAL CARE IN LABOR OF NURSING STUDENTS**

Miss Thunyamol Suriyanimitsuk

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Nursing Science

Program in Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-428-6

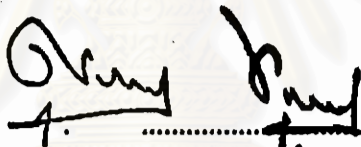
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาต่อความรู้และ
คุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล

โดย นางสาวชญญมล สุรียานิมิตรสุข

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

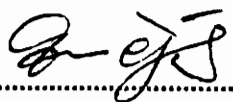
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

ชัญญมล สุริยานิมิตรสุข : ผลการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาต่อความรู้และ
คุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล (EFFECTS OF TEACHING NURSING
CARE OF MOTHER IN LABOR USING CASE STUDIES ON KNOWLEDGE AND
QUALITY OF MATERNAL CARE IN LABOR OF NURSING STUDENTS)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ชูนิพันธ์, 174 หน้า. ISBN 974-636-428-6.

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษาที่มีต่อความรู้ในการดูแลผู้คลอด คุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาลในด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด ด้านการปฏิบัติการดูแลผู้คลอด และการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอด และเปรียบเทียบความรู้และคุณภาพของการดูแลผู้คลอดใน 3 ด้าน นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้กรณีศึกษากับกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ แบบของการทดลองคือ แบบ 2 กลุ่มที่มีการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี จำนวน 32 คน จัดกลุ่มตามแผนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาโดยจัดให้กลุ่มแรก 16 คน เป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มหลัง 16 คน เป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มทดลองได้รับการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษา ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการสอนการพยาบาลผู้คลอดโดยใช้กรณีศึกษา วัตถุประสงค์การดูแลผู้คลอด แบบวัดความรู้ในการดูแลผู้คลอด แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด แบบวัดการปฏิบัติการดูแลผู้คลอด และแบบสัมภาษณ์การรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอด เครื่องมือทุกชุดสร้างโดยผู้วิจัยและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าความเที่ยงของเครื่องมือแต่ละชุดเท่ากับ .60, .74, .87 และ .70 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้ในการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลองหลังการทดลอง และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์สูงกว่าก่อนการทดลอง และความรู้หลังการทดลอง 1 สัปดาห์สูงกว่าหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความรู้และคุณภาพของการดูแลผู้คลอดด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอดด้านการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาลภายหลังการทดลอง และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ด้านการปฏิบัติการดูแลผู้คลอดหลังการทดลองทั้ง 2 ระยะเวลาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C886163

NURSING EDUCATION

##

KEY WORD: MAJOR CASE STUDY / KNOWLEDGE / QUALITY OF CARE / MATERNAL CARE

THUNYAMOL SURİYANIMITSUK : EFFECTS OF TEACHING NURSING CARE OF MOTHER IN LABOR USING CASE STUDIES ON KNOWLEDGE AND QUALITY OF MATERNAL CARE IN LABOR OF NURSING STUDENTS.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 174 pp.

ISBN 974-636-428-6.

The purposes of this quasi-experimental research were to study the effects of teaching nursing care of mother in labor using case studies on nursing students' knowledge and quality of maternal care in labor, which were the ability to solve problems, maternal care practice and perception of birth experience of mothers and to compare knowledge quality of maternal care of students who received the above mention teaching and those who receive regular teaching method. The research design was pretest posttest control group. Research samples consisted of 32 second years nursing students of Boromratchonnee Saraburi nursing college who were practicing in delivery room. Subjects were assigned into one experimental and one control group, 16 for each group by practice rotation. The experimental group received teaching nursing care of mother in labor using case study for 5 weeks, while the control group received regular teaching method. The research instruments which were developed by the researcher and tested for the content validity by panel of experts, were four teaching plan using case studies, case studies about caring in 4 phases of the labor in the video format. In addition four instruments which were knowledge test, MEQ for the ability to solve problem in maternal care, the maternal practice check list, and the perception of birth experience interview guideline were used. The reliability of the four tools were .60, .74, .87 and .70 respectively.

Major findings were as follows :

1. Knowledge of nursing students immediately and one week after experiment were significantly higher than before the experiment. Moreover, the knowledge measure one week after the experiment was significantly higher than immediately after the experiment, at the .05 level.

2. Knowledge, the perception of birth experience of mothers and the ability to solve problem of nursing students in the experimental group immediately and one week after the experiment were significantly higher than those in the control group, as the .05 level. On the contrary, there was no difference between the quality in the aspect of the maternal care practice of nursing students in the experimental and control group.

ภาควิชา.....

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จจาก อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ที่ได้เอาใจใส่ ให้คำแนะนำ ข้อคิด ชี้แนะแนวทาง อันเป็นประโยชน์ในการวิจัยอย่างสม่ำเสมอจนสำเร็จลุล่วง และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตานนท์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะทางด้านสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังรายนามในภาคผนวกที่ ๑ กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ยวีราศรี ปูนทอง ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครบุรี คณาจารย์และนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วีจิตร ไซยพันธ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครบุรี คณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ อาจารย์พรรณี โควิริยะเวช และนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนวิจัยบางส่วน

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณอา พี่และน้องที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน เป็นกำลังใจในการศึกษาด้วยดีตลอดมา ความดีและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์

ธัญญมด สุรียานิมิตรสุข

สารบัญ

หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 แนวเหตุผลและสมมติฐาน.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	86
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	86
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	87
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
5 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	125
รายการอ้างอิง.....	139
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	147
ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	152
ภาคผนวก ค. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและคุณภาพของเครื่องมือ.....	157
ภาคผนวก ง. ตัวอย่างเครื่องมือวิจัย.....	167
ประวัติผู้เขียน.....	174

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	แสดงข้อดีและข้อด้อยของวิธีการประเมินแบบทดสอบความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาล..... 54
2	ค่าเฉลี่ย (GPA) และคะแนนวิชาการพยาบาลศูติศาสตร์ 2 (ภาคทฤษฎี) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 87
3	ความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอดของแบบสอบอัตนัยประยุกต์ในแต่ละข้อ รวมทั้งหมด 16 ข้อ..... 94
4	น้ำหนักคะแนนของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด..... 96
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 112
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 113
7	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดที่เปลี่ยนแปลงไป (gain score) ในช่วงหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 114
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดรวมทุกด้าน ด้านการปฏิบัติ และการรับรู้ประสบการณ์การคลอดหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 115
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดรวมทุกด้าน ด้านการปฏิบัติและการรับรู้ประสบการณ์การคลอดหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 117
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เปลี่ยนแปลงไปของคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดรวมทุกด้านและรายด้านของนักศึกษา (gain score) ในช่วงหลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 119
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาการพยาบาล ผู้คลอดก่อนการคลอด หลังการคลอด หลังการคลอด 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	122
13	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เปลี่ยนแปลงไปของคะแนนความสามารถใน การแก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด (gain score) ช่วงหลังการทดลองและ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	123
14	คะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลัง การทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ คะแนนที่เปลี่ยนแปลงไป (gain score) ของคะแนนความรู้ในการดูแลผู้คลอดของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	158
15	คะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาล และคะแนนคุณภาพ ของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาลที่เปลี่ยนแปลงไป (gain score) หลังการทดลองและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	159
16	คะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษากลุ่มทดลอง แยกตามรายด้าน.....	160
17	คะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอดของนักศึกษากลุ่มควบคุม แยกตามรายด้าน.....	161
18	คะแนนที่เปลี่ยนแปลงไป (gain score) ของคะแนนคุณภาพของการดูแลผู้คลอด หลังการทดลองแยกตามรายด้านของนักศึกษากลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	162
19	ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของข้อสอบวัดความรู้ในการดูแล ผู้คลอดของนักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 ชุด.....	163
20	ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดความสามารถ แก้ปัญหาการพยาบาลผู้คลอด.....	164
21	ตารางวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการของข้อสอบวัดความรู้ ในการดูแลผู้คลอด.....	165